

М.А. Вотінов, О.В. Смірнова, Д.С. Чубарова

Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, Україна

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ПОНЯТТЯ «ГУМАНІЗАЦІЯ МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА З АРХІТЕКТУРНО-МІСТОБУДІВНОЮ ІНФРАСТРУКТУРОЮ»

Стаття присвячена впровадженню поняття «гуманізація міського середовища з архітектурно-містобудівною інфраструктурою». Проведено аналіз передового наукового досвіду в сфері гуманізації міського середовища. Виявлено особливості формування архітектурно-містобудівної інфраструктури в міському середовищі. Встановлено, що сучасне місто поєднує природну та антропогенну субсистеми. Визначено проблеми сучасного міського середовища. Розглянуто основні аспекти гуманізації міського середовища в інфраструктурі міста в системі відкритих архітектурних просторів. Виявлено підходи та розроблено концепцію гуманізації архітектурно-містобудівної інфраструктури сучасного міського середовища.

Ключові слова: гуманізація, архітектура, інфраструктура, міське середовище.

Постановка проблеми

Послідовність проведення дослідження і його понятійно-термінологічний апарат спрямовані на організацію знань, дослідження і моделювання міського середовища в архітектурно-містобудівній предметній площині. Логіку дослідження зумовила загальна спрямованість роботи на побудову теоретичних основ вдосконалення міського середовища з урахуванням інтеграції даних з численних робіт, де розглядалися окремі аспекти об'єкта. Для всієї сучасної науки характерний перехід від переважної диференціації знань до їх інтеграції. Тому для архітектурно-містобудівної теорії особливого значення набувають загальнонаукові трактування об'єктів архітектурної та містобудівної діяльності, якими є матеріальний світ.

Тому своєчасним стає вивчення світового досвіду, визначення термінології та виявлення особливостей гуманізації міського середовища та розробка науково-обґрунтованих рекомендацій, що дозволять фахівцям вирішувати питання ефективного впровадження методичних основ вдосконалення архітектурно-містобудівної інфраструктури сучасних міст.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Порівняльний аналіз спеціальної літератури і інших джерел дозволив уточнити блок понять і термінів, необхідних для визначення сутності досліджуваних явищ і закономірностей їх формування.

Проведений аналіз наукового досвіду виявив недостатню розвиненість досліджень щодо гуманізації сучасного міського середовища в сфері архітектури. Визначенню термінології в напрямку гуманізації архітектурного середовища присвячені роботи

Є.Є. Ключниченко, Р.О. Тімченко, Д.А. Крішко. Спроби вивчення та систематизації сучасних підходів до вдосконалення архітектурного середовища здійснили Н.М. Шебек, Л.С. Шевченко, В.Т. Шимко, І.О. Добриціна. Дослідженням в області естетичних аспектів проектування архітектурного середовища займалися: А.В. Іконнікова, Н.Я. Крижановська, Г.Б. Забельшанській. Але вищезазначені автори вивчали окремі аспекти окресленої проблеми. В цілому наукових досліджень з визначення термінології в аспекті проблематики гуманізації сучасного міського середовища та вдосконалення його існуючої архітектурно-містобудівної інфраструктури фактично немає [1–3], а сучасні підходи до вирішення зазначеної проблеми базуються на емпіричному рівні.

Мета статті – виявлення термінологічного апарату та основних завдань гуманізації архітектурно-містобудівної інфраструктури сучасного міста.

Завдання дослідження:

1. Узагальнити існуючий науковий досвід та визначити поняття «гуманізація міського середовища».
2. Виявити основні характеристики процесу гуманізації сучасного міського середовища.

Виклад основного матеріалу

Спрямованість роботи на організацію знань потребує відповідного термінологічного апарату. В арсеналі сучасної науки є різні варіанти складання архітектурної термінології. Для даної роботи вона повинна відображати специфічність об'єкта і предмета дослідження. Тому велика частина понять, що використовується в роботі, належить до актуальних досліджень архітектурно-містобудівної наукової сфери. Частина термінології запозичена з теоретичних наукових досліджень [4, 5]. Для позначення

найбільш загального поняття досліджуваного явища слід використовувати термін «місто», «міське середовище». Місто являє собою складне середовище проживання, де людина взаємодіє не тільки з природою. Виникає дві субсистеми: природна та антропогенна. Природну субсистему ділять на літосистему, гідросистему, аеросистему (атмосферу) і біосистему. Антропогенну субсистему стратифікують на наступні підсистеми: виробничу, житлову, транспортно-комунікаційну.

Місто є урбанізованим ареалом проживання. Ступінь екологічності цього ареалу залежить від того, які субсистеми домінують: природні або антропогенні. У місті з екстенсивною малоповерховою забудовою переважають природні ландшафти: природний рельєф місцевості, відкриті простори, лісопарки та інші зелені насадження. Такі міста розглядають як екополіси – природно-антропогенні системи.

Сучасні міста – центри агломерацій, промислові та господарські центри – все в більшій мірі представляють собою скупчені урбанізовані утворення. Народжуються поселення, які займають великі інтенсивні території, що використовуються. У великих містах антропогенні системи надають вельми відчутний тиск на природне середовище. Урбанізація перетворює його радикально, порушуючи природну рівновагу. Виникають антропоприродні системи, де переважають антропогенні складові [6–8]. Екологічні проблеми міст, головним чином найбільш великих з них, пов'язані з надмірною концентрацією на порівняно невеликих територіях населення, транспорту і промислових підприємств з утворенням антропогенних ландшафтів, дуже далеких від стану екологічної рівноваги. Істотний вплив на цей процес і його результати в усі часи надавала філософія відносин людини з природою.

У процесі розвитку людської цивілізації міста ставали середовищем життєдіяльності всезростаючого числа людей. І як загальна тенденція розвитку і зростання міст – прогресуюче погіршення в них умов життя. Порушення екологічного балансу урбанізованого міського середовища призводить до природних катаклізмів і різних проблем формування міського середовища.

Найяскравішим проявом окресленої проблеми є нерозвиненість або відсутність повноцінного ландшафтного благоустрою сучасних міських територій. Ситуація також загострюється зростанням поверховості, яке призвело до розриву масштабу міського середовища з людським масштабом і ефекту психологічного придушення. Так в 60–70-х роках вимоги індустріальності та економічності привели до будови міст однотипними будинками з великою кількістю гомогенних та агресивних візуальних полів, поширенню яких сприяло недоречне застосування скляного облицювання будівель.

Проте, в останні два десятиліття візуальна різноманітність архітектури збільшилася, зокрема активніше почали застосовувати в містобудівних об'єктах колір. В даному контексті гостро постає питання про пошук нових підходів до їх архітектурного формування. Уміння гармонійно вписатися в природне середовище, максимально економно витрачаючи його ресурси, на думку багатьох вчених, стало питанням виживання людської цивілізації. Пошук компромісу між невтручанням і підкоренням природи призводить до ідеї одночасного співіснування і підтримки стійкої динамічної рівноваги між природним та антропогенним середовищем. Зростає потреба в екологічному і архітектурно-художньому осмисленні і виявленні за допомогою формування ефективних рішень.

Такі міждисциплінарні проекти згуртовують навколо себе потужних фахівців з програмними інноваціями, створюючи єдине ціле для успішної модернізації міста, підвищення його життєздатності на шляху до гуманізації [5].

Дослідження сучасного передового досвіду формування нового та удосконалення існуючого міського середовища дозволило виявити напрямки гуманізації, серед яких: створення сучасних відкритих архітектурних просторів з високими якісними характеристиками; оновлення зон міста, що знаходяться в дисонансі з оточуючою забудовою зі застосуванням мобільних, інтерактивних елементів та впровадженням природних матеріалів; скорочення зон автомобільного руху та збільшення пішохідних зон з освоєнням підземних рівнів із збереженням природного та історичного середовища тощо.

Екологічна і естетична деградація навіколишнього середовища, переважання антропогенного середовища з дефіцитом природних елементів вилилися в ХХ столітті в прагнення максимально внести природні елементи в створювані архітектурні об'єкти, які в свою чергу, є складною інтегрованою системою [9, 10]. Для поліпшення характеристик урбанізованого середовища необхідний пошук нетрадиційних рішень поліпшення його екологічного стану. На сучасному етапі розвитку міського середовища необхідно встановити якісно нові відносини між людиною і природою, засобами сучасної архітектури [11, 12].

Багато зразків сучасної архітектури мають агресивний силует і пластику, що поєднується з використанням штучних, психологічно холодних для людини матеріалів.

Містобудівний процес – це планомірний розвиток міста, що перетворюється в процес освоєння під забудову окремих майданчиків, де замість процесу

формування повноцінного міського середовища відбувається придбання квадратних метрів, що порушує не тільки складену століттями логіку міського розвитку, але в кінцевому рахунку, негативно позначається на економіці.

У цих умовах необхідно здійснювати процеси гуманізації міського середовища. Слід зазначити, що поліпшення екологічної ситуації у містах неможливе без збалансованого розвитку еколого-економічних аспектів розбудови міст. Необхідно враховувати у містобудуванні соціально-економічні проблеми, а також зберігати в структурі міських територій куточки з унікальними ландшафтами та природними домінантами для створення наукової бази, яка б стала основою планування і збалансованого проведення робіт з оздоровлення природного міського середовища з метою його гуманізації.

Світові наукові дослідження, що пов'язані з процесом гуманізації міського середовища, розглядаються нині як пріоритетні. Вони мають як теоретичне, так і практичне значення. Саме міста повинні стати центрами первинної концентрації зон комфорту, які матимуть найвищі показники для забезпечення в них всіх процесів життєдіяльності, що насамперед матиме позитивний вплив на здоров'є людей, покращить естетичну картину навколишнього середовища та змінить екологічну ситуацію в місті в цілому.

Поняття досліджуваного об'єкта має властивість розвитку в міру накопичення наукових даних, появи нових наукових теорій. Розгляд об'єкта, що досліджується в теоретичній предметній площині доповнює його поняття новим змістом завдяки розкриттю додаткових властивостей і ознак. Запропоновано термін «гуманізація міського середовища».

Гуманізм (від лат. *humanitas* – «людяність», *humanus* – «людяний», *homo* – «людина») – світогляд, що визнає найвищою цінністю людину, її гідність, благо, вільний гармонійний розвиток.

Гуманістичні ідеї як система поглядів зародилися в XIV–XV сторіччях, отримавши значний розвиток. Гуманізм стверджує цінність людини як особистості, її право на свободу, щастя, розвиток, прояв своїх здібностей і створення середовища відповідно до її потреб. При цьому гуманізм не представляє людини, що стоїть над природою, не обожає її. Навпаки, гуманістична життєва позиція має на увазі особливу відповідальність перед людством і етичні наслідки людських рішень. Життєдіяльність кожної людини, соціальних груп і людського співтовариства повинна протікати в формуванні ними комфортного штучного середовища. Якість життя багато в чому визначається характеристиками міського середовища. Пошуки шляхів його вдосконалення складають ядро теоретичних розробок в архітектурі та містобудуванні. Спираючись на актуальне ідейне

спрямування в культурі – гуманізм, який стверджує в якості вищої цінності людину з усіма її потребами, процес гуманізації міського середовища спрямований на досягнення максимального комфорту життєдіяльності в усіх його сферах.

У даній статті гуманізація міського середовища розглядається як впровадження і закріплення в змісті і формах організації міського простору людського фактору в функціонально-утилітарному і духовному аспектах (в такому випадку людину, що знаходиться в певному середовищі, слід розглядати, як функціонуючого та як сприймаючого суб'єкта).

Гуманізація міського середовища – це його вдосконалення з урахуванням естетичних потреб людини в штучному оточенні. Розроблено концепцію гуманізації міського середовища, яка повинна також враховувати специфіку життєдіяльності людини в системі «праця – побут – відпочинок – дозвілля», так як саме вони визначають якість життя в будь-якому місті і його просторові характеристики (промислова інфраструктура, житлова інфраструктура, ландшафтно-рекреаційна інфраструктура). Всі окреслені види міської інфраструктури задля їх покращення повинні передбачати впровадження певних методів гуманізації.

Для виявлення основних аспектів гуманізації міського середовища необхідно, перш за все, визначити просторові вимоги людини до вдосконалення формування міського середовища. У даній роботі розглядаються основні аспекти гуманізації міського середовища в інфраструктурі міста в системі відкритих архітектурних просторів – локальних, об'єктних, інтегрованих. Зв'язок людини з цими просторами здійснюється завдяки відповідним каналам зв'язку: зоровим, тактильним, слуховим, нюховим. Канали зв'язку із середовищем забезпечують основні процеси його життєдіяльності.

Різноманітність оточуючих людину структур визначається виходячи з чотирьох основних систем людського контрасту (п'ята – смакова система виключена через відсутність наукових обґрунтувань її застосування в даній концепції), які, так чи інакше, визначають особливості перебігу фізіологічних і психологічних процесів:

– Зорові (впливають: колір, форма, лінії). Зорове сприйняття є одним з найпотужніших чинників розвитку людської психіки. З перших годин життя дитина починає пізнавати світ, керуючись своїми зоровими відчуттями і враженнями. Будь-який зоровий образ проникає в свідомість людини, залишаючи той чи інший досвід, формуючи передумови для подальшого розвитку. Колір, форма, лінії і текстура сприйманого об'єкта або простору мають великий вплив на такі психологічні характеристики, як формування свідомості, настроїв, увагу, пам'ять та інші.

Таким чином, міське середовище повинно, перш за все, відповідати просторовим потребам і мати комфортний колірний колорит, відповідні обсяги будівель, їх структуру у вигляді ліній. Колір, як один з найважливіших компонентів середовища проживання людини, в проєктній практиці організовується відповідно до конкретних умов з урахуванням психофізіології, психології та естетики. Завдання, які вирішуються за допомогою кольору, можна розділити на три групи [13]:

- колір як фактор психофізіологічного впливу;
- колір як фактор емоційного та естетичного впливу;
- колір в системі засобів візуальної інформації.
- Тактильні (впливають: поверхня, текстура, вібрація). Тактильні відчуття також є дуже важливим фактором у формуванні у людини образу світу, чуттєвої основи світосприйняття, особливо на ранніх етапах розвитку. Від того, з якими формами і текстурами взаємодіє людина, пізнаючи навколишній світ, може залежати і те, якими особистісними якостями і фізичними характеристиками він буде володіти в майбутньому.

– Слухові (впливають: шуми, звуки). Світ звуків для людини є особливою реальністю, в якій формується його психіка, і від сприйняття якої залежить його емоційний стан, настроїв, енергетичний заряд. Темп, ритм, тональність, частота звуків і мелодій в навколишньому просторі, – все це має безумовний вплив на психологію людини. Тому ніколи не варто забувати про звуковий супровід міського простору, різні мелодії, природні шуми, езотеричні предмети, що видають звуки, – все це допоможе вам створити потрібну атмосферу і настрої.

– Нюхові (впливає: запахи). Різні запахи також грають свою роль у формуванні настроїв і емоційних станів. Існує величезна безліч різних запахів, які можуть викликати радість і ейфорію, або навпаки, заспокоювати і розслабляти, якісь запахи піднімають апетит, інші сприяють швидкому засипанню, треті піднімають фізичний тонус тощо. Тому, наприклад, в рекреаційному середовищі можна створювати ту обстановку, яка необхідна. Таким чином, основою життєдіяльності людини в міському середовищі є канали зв'язку і просторові потреби. У психологічній науці існують різні класифікації потреб людини. Стосовно до розглянутих в роботі проблем гуманізації міського середовища з метою задоволення людиною вищих (зростаючих) потреб необхідно враховувати всі сфери життєдіяльності людини в міському середовищі.

Тема «людина в середовищі», «людина і простір» розглядається сьогодні цілим рядом наук, при цьому більшість з них ставить завданням забезпечити людині безпечне і довготривале проживання на планеті. Міське середовище – це місце, де людина

проводить більшу частину життя, і саме це середовище має найбільший вплив на ритми життєвої активності та поведінку людини. Те, що відбувається сьогодні, ущільнення міської забудови «стискає» час і прискорює життєві процеси. Більш концентроване середовище несе в собі особливий організуючий початок, який впливає на механізми життєдіяльності людей. Характер життєдіяльності, в свою чергу є одним з важливих посилань, що впливають на формування і функціональну організацію нового міського середовища.

Стає однозначним те, що які б не були об'єктивні причини розростання міст, необхідно обов'язково зуміти зробити місто «людяним», тобто гуманним незалежно від його розмірів, транспорту, величини будівель. Людина повинна повсюдно у всіх сферах життєдіяльності міського середовища задовольнити свої основні потреби: біологічні (утилітарні); фізико-фізіологічні; духовно-естетичні; соціокультурні; психологічні.

Висновки

У результаті проведеного дослідження були сформульовані такі висновки:

1. В результаті узагальнення наукового досвіду був сформований термінологічний апарат дослідження і розроблені його основні характеристики. В роботі запропонований термін «гуманізація міського середовища», який включає два основних поняття: «гуманізація» і «міське середовище».

Встановлено, що «міське середовище» – це інтегральне поняття. Воно створюється завдяки дії багатьох факторів і само багатокomпонентне, маючи кілька складових. Матеріальна складова міського середовища є, з одного боку, природою, видозміненою самим містом, а також оточуючою його, а з іншого – будівлями і спорудами різного призначення, розподіленими в ньому відповідно до планувальної структури та архітектурної композиції. Ця матеріальна складова має певний зоровий образ, властивий впливати на людину за допомогою його каналів зв'язку з середовищем – зоровим, слуховим, нюховим та тактильним.

Сучасне високотехнологічне місто є найбільш яскравим прикладом того, наскільки створено людиною середовище може відрізнятися від середовища природного. Визначено, що прискорений ритм життя, шуми, забруднене повітря, яскраве світло, великий масштаб оточуючих будівель формують постійний ворожий фон і надають в багатьох випадках негативний вплив на людину, який необхідно знівелювати за допомогою гуманізації міського середовища. Системне вивчення цього процесу дало змогу його визначення внаслідок об'єднання розрізнених відомостей про методи гуманізації в екології, архітектурній композиції, ландшафтному дизайні,

містобудуванні, психології. Встановлено, що гуманізація пов'язана з концепцією сталого розвитку міст та набирає популярність у зв'язку з ознаками кризи, що насувається у взаєминах людини з навколишнім середовищем. Виявлено, що для візуального і функціонального перетворення та підвищення рівня комфорту урбанізованого міського середовища не слід обмежуватися лише зовнішнім впорядкуванням та естетикою архітектурно-містобудівної інфраструктури, тому що гуманізація міського середовища є його вдосконаленням з урахуванням цілого комплексу основних потреб людини: біологічних (утилітарних), фізико-фізіологічних, психологічних, духовно-естетичних та соціокультурних.

2. Проведений аналіз дозволив визначити основні характеристики процесу гуманізації міського середовища, які залежать насамперед від двох принципових позицій, в яких може виступати людина, яка знаходиться в визначеному середовищі: людина, як функціонуючий суб'єкт та людина, як сприймаючий суб'єкт. Аналіз наукових праць показав, що процес гуманізації міського середовища повинен враховувати фактори, що на нього впливають та мати низку основних характеристик, серед яких треба окреслити наступні:

- спадкоємність історичного розвитку об'єктів забудови та архітектурно-містобудівного планування в цілому;
- гармонійне доповнення історичних архітектурних об'єктів та просторів міського середовища новими елементами;
- систематизація та ієрархічність розміщення архітектурних форм і елементів дизайну в структурі міського середовища;
- збалансованість та взаємна обумовленість елементів міського середовища;
- органічне розміщення архітектурних об'єктів і природних елементів в міському середовищі;
- диференціація архітектурних об'єктів та просторів в системі формування міського середовища;
- узгодженість колористичного рішення нових архітектурних об'єктів та елементів міського середовища з існуючим оточенням;
- функціональність новостворених архітектурних об'єктів та елементів дизайну середовища;
- візуальне сприйняття та зовнішня естетика архітектурних форм.

Також при проектуванні та оновленні міського середовища з метою його гуманізації слід враховувати вплив новостворених будівель та елементів дизайну як на окремі цінні архітектурні об'єкти, так і та історичне середовище, в якому передбачається їх поява. Крім того, слід зазначити, що для вирішення питань гуманізації архітектурно-містобудівної інфраструктури міського середовища повинно розглядатися як єдиний системний об'єкт з його харак-

терними рисами, просторовими і візуальними зв'язками. Таким чином, одним із основних критеріїв поетапної реалізації дієвих кроків до гуманізації міського середовища є забезпечення найефективніших способів взаємодії між людиною, суспільством та їх матеріально-просторовим оточенням.

Література

1. Шимко В.Т. *Архитектурно-дизайнерское проектирование. Основы теории (средовой подход)* / В.Т. Шимко. – М.: Архитектура-С, 2009. – 224 с.
2. Ткачев В.Н. *Архитектурный дизайн: функциональные и художественные основы проектирования: учеб. пос.* / В.Н. Ткачев. – М.: Архитектура-С, 2006. – 352 с.
3. Robinson N. *The Planting Design. Handbook* Burlington: Ashgate publishing company, 2004. – 420 p.
4. Вотинов М.А. *Реновация и гуманизация общественных пространств в городской среде: моногр.* / М.А. Вотинов; Харьк. нац. ун-т. гор. хоз-ва им. А. Н. Бекетова. – Харьков: ХНУГХ, 2015. – 153 с.
5. Вотинов М.А. *Гуманизация ландшафтно-рекреативной инфраструктуры на значимого міста / «Українсько-польські архітектурні візії: погляд крізь часи та епохи»: моногр. [редкол.: В.М. Бабаєв (голова), Н.В. Бібік, Л.М. Жванко та ін. – Харків: Золоті сторінки, 2016. – С. 231–239.*
6. Цайдлер Э.Н. *Многофункциональная архитектура. Пер. с нем. Multi-use architecture* / Е.Н. Zeidler – Karl Kramer Verlag Stuttgart. – Москва: Стройиздат, 1988. – 187 с.
7. Мунипов В.М. *Эргономика* / В.М. Мунипов, В.П. Зинченко. – Москва: Логос, 2001. – 356 с.
8. Игошев Б.М. *История технических инноваций: учеб. пос.* / Б.М. Игошев, А.П. Усольцев. – Москва: Наука, 2013. – 400 с.
9. Орельская О.В. *Современная зарубежная архитектура: учеб. пос.* / О.В. Орельская. – М.: Академия, 2006. – 272 с.
10. Ежов В.И. *Архитектура общественных зданий и комплексов* / В.И. Ежов, С.В. Ежов, Д.В. Ежов. – Киев: ВИС-ТКА, 2006. – 380 с.
11. Шубенков М.В. *Структурные закономерности архитектурного формообразования* / М.В. Шубенков. – М.: Архитектура-С, 2006. – 320 с.
12. Ходидья Ф. *Новейшая архитектура* / Ф. Ходидья. – М.: Астрель, 2015. – 192 с.
13. Крижановська Н.Я. *Світлокольоровий дизайн сучасного міста: навч. посіб.* / Н.Я. Крижановська, В.П. Дубинський; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Харків: ХНАМГ, 2013. – 129 с.

References

1. Shimko, V.T. (2009). *Architectural design. Fundamentals of theory (environmental approach)*. Moscow, Architecture-S. [in Russian]
2. Tkachev, V.N. (2006). *Architectural design: functional and artistic foundations of design*. Textbook. Moscow, Architecture-S. [in Russian]
3. Robinson, N. (2004). *The Planting Design. Handbook*. Burlington: Ashgate publishing company.
4. Votinov, M.A. (2015). *Renovation and humanization of public spaces in the urban environment*. Monograph. Kharkiv,

- O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv. [in Russian]
5. Votinov, M.A. (2016). Humanization of landscape and recreational infrastructure of the most significant city. "Ukrainian-Polish architectural visions: a look through the times and eras". Monograph. Kharkiv, Golden Pages. [in Ukrainian]
6. Zeidler, E.N. (1988). *Multifunctional architecture. Trans. from German. Multi-use architecture*. K. Kramer Verlag Stuttgart. Moscow, Stroyizdat. [in Russian]
7. Munipov, V.M., Zinchenko, V.P. (2001). *Ergonomics*. Moscow, Logos. [in Russian]
8. Igoshev, B.M., Usoltsev, A.P. (2013). *History of technical innovations*. Textbook. Moscow, Nauka. [in Russian]
9. Orelskaya, O.V. (2006). *Modern foreign architecture*. Textbook. Moscow, Academy. [in Russian]
10. Yezhov, V.I., Yezhov, S.V., Yezhov, D.V. (2006). *Architecture of public buildings and complexes*. Kiev, VIST-KA. [in Russian]
11. Shubenkov, M.V. (2006). *Structural patterns of architectural shaping*. Moscow, Architecture-S. [in Russian]
12. Hodidya, F. (2015). *Newest architecture*. Moscow, Astrel. [in Russian]
13. Kryzhanovska, N.Ya., Dubinsky, V.P. (2013). *Light-colored design of the modern city*. Textbook. Kharkiv, O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv. [in Ukrainian]

Рецензент: д-р мистецтв., професор О.Ю. Оленіна, Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, Харків.

Автор: ВОТІНОВ Максим Алевкович
кандидат архітектури, доцент, завідувач кафедри
Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова
E-mail – votinelly@ukr.net
ID ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2966-2898>

Автор: СМІРНОВА Ольга В'ячеславівна
кандидат архітектури, доцент, доцент кафедри
Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова
E-mail – olha.smirnova@kname.edu.ua
ID ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0896-7227>

Автор: ЧУБАРОВА Дар'я Сергіївна
аспірант кафедри
Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова
E-mail – chybarov1968@gmail.com
ID ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8359-4163>

METHODICAL FUNDAMENTALS OF IMPLEMENTATION OF THE CONCEPT "HUMANIZATION OF THE URBAN ENVIRONMENT WITH ARCHITECTURAL-URBAN INFRASTRUCTURE"

M. Votinov, O. Smirnova, D. Chubarova

O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv, Ukraine

The article is devoted to the introduction of the concept of "humanization of the urban environment with architectural and urban infrastructure". The scientific article also identifies the features of the formation of architectural and urban infrastructure in the urban environment. The analysis of scientific experience of development of the terminological device in the field of architecture on a question of humanization of the city environment is carried out. Peculiarities of formation of modern urban environment, which includes natural and anthropogenic subsystems, are determined. Regularities of creation of ecopolises as natural and anthropogenic systems are defined. The main problems of the modern urban environment are identified. The main vector of search of new approaches to humanization of architectural and town - planning infrastructure of urban environment is revealed. It is determined that the main direction in improving the living conditions of people and comprehensive improvement of the city environment is primarily environmental. The concept of humanization of the urban environment in the system "work – life – rest – leisure" is developed. The article raises the issue of comfort of people's lives in the modern urban environment. The main aspects of humanization of the urban environment in the infrastructure of the city in the system of open architectural spaces, human communication with which is carried out through appropriate communication channels (visual, tactile, auditory, olfactory). It is established that such communication channels provide the basic processes of human life in the urban environment. Three groups of tasks of humanization of the modern urban environment are defined, which are solved with the help of color taking into account its psychophysiological, emotional and aesthetic influence and in the system of visual information. It is determined that for a comfortable stay in an urban environment a person needs to satisfy his basic biological (utilitarian), physical-physiological, spiritual-aesthetic, socio-cultural and psychological needs everywhere in all spheres of life.

Keywords: humanization, architecture, infrastructure, urban environment.